

Читайте, гугайте, і гуготу наугайтесь, і свого не цурайтесь. / Т. Шевченко /

ДНІПРОПЕТРОВЩИНА

№ 45-46 (821-822)

Грудень
2016 року

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

Видається
з грудня
1993 року

• 5 грудня – Міжнародний день волонтерів

Дніпропетровщина – осередок волонтерського руху

На Дніпропетровщині привітали з «професійним» святом людей, чисе покликання – допомагати іншим. За своє милосердя та безкорисливу підтримку обласні відзнаки отримали з півтисячі людей.

Вшанування відбулося в ДніпроОДА. Саме в облдержадміністрації народилося безліч корисних проектів, які безкорисливі помічники зі всієї області втілювали разом з командою Валентина Резніченка.

«Коли в Україні розпочалася війна, волонтери Дніпропетровщини першими простягли руку підтримки бійцям АТО та переселенцям. Допомагають вони й у мирному житті. Хтось бореться за екологію, хтось здає кров, інші підтримують хворих дітей, стареньких, доглядають за бездомними тваринами. Разом з добровільними помічниками ДніпроОДА втілює чимало проектів. Серед найуспішніших – адмінпослуги онлайн та

система електронних закупівель Prozorro, – зазначив голова Дніпропетровської ОДА Валентин Резніченко. – Ви благородні, милосердні та небайдужі до чужої біді. На вас чекають, вам дякують, вас поважають і мають за приклад. Ви стали янголами-охоронцями для захисників України, поранених та переселенців. Ви простягаєте руку допомоги, наповнюєте надією зневірених серця, і за це не чекаєте винагороди. Завдяки вашій копійчкій праці світ стає кращим. Ви – взірці людяності та милосердя. Міцного вам здоров'я, незламності духу та невтомної енергії. Нехай нові благодійні проекти надихають вас, а добрі справи повертаються до вас подвійним добром».

Тетяна Іванова – волонтер зі стажем. Разом із сім'єю переїхала з Криму до Дніпра: «Я більше за інших розуміла, наскільки потрібна підтримка людям, які 40 років будували життя в одному місці, а потім переїхали в абсолют-

но нове місто. Я не могла допомагати фінансами, але могла робити те, що вмію. В центрі для переселенців «Допомога Дніпра» вела заняття з образотворчого мистецтва. Малюванням зцілювала не лише дітей, а й дорослих».

Юрій Кисельов для бійців АТО збирає харчі, амуніцію, одяг. Та головне – виготовляє шоколадну масу з горіхами, родзинками та курагою. Вона додає хлопцям енергії, особливо в холоди. Лише 25-й бригаді волонтер передав 15 тонн шоколадних плиток.

На святі волонтери зустріли однодумців, з якими робили добрі справи.

Щоб передати нагороди усім волонтерам, радники голови ОДА відвідали Кривий Ріг, Нікополь, Павлоград.

Привітання голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації Валентина РЕЗНІЧЕНКА

До 25-ї річниці Всеукраїнського референдуму Шановні мешканці Дніпропетровщини!

Вітаю вас із 25-ю річницею Всеукраїнського референдуму. Чверть століття тому він став епохальною подією, що змінила долю українського народу.

1 грудня 1991 року на питання: «Чи підтверджуєте ви Акт проголошення незалежності України?», українці майже одноставно відповіли ствердно. Так мільйони людей заклали фундамент нашого суверенітету.

Сьогодні, як і 25 років тому, ми знову змушені боротися за свою незалежність. Наші захисники дають відсіч на східних кордонах України і стверджують віру в непереможність.

Минуле та сьогодні доводять: тільки завдяки національній єдності ми досягнемо успіху, тільки злагода є запорукою подальшого розвитку нашої країни.

Зичу всім міцного здоров'я, щастя, добробуту, невичерпної енергії, миру. Віримо в Україну!

До Дня Збройних Сил України Шановні військовослужбовці та жителі Дніпропетровщини!

Щиро вітаю вас із Днем Збройних Сил України.

Зовнішня загроза прискорила формування сучасної української армії. Ми довели, що готові боротися за свою незалежність.

Країна пишається своїм військом і довіряє йому. За останні два роки воно загартувалося, зміцніло, набуло бойового досвіду і впевненості у своїх силах.

Велика вдячність військовослужбовцям за відвагу, героїзм та самопожертву. Низький уклін ветеранам – за активну громадянську позицію та виховання хоробрих воїнів. Вічна пам'ять воїнам, які віддали своє життя за українську землю.

Упевнений, що Збройні Сили України й надалі надійно стоять на варті незалежності.

Бажаю вам і вашим родинам міцного здоров'я, щастя, добробуту, нових звершень та миру.

Стартував соціальний проект «Школа волонтерів»

Як розумно витратити свої сили і час на користь суспільства, навчали у школі волонтерів. Протягом трьох днів студенти, активісти громадських організацій та волонтери дізналися про історію виникнення волонтерського руху, юридичні аспекти волонтерства, про те як вирішувати конфліктні ситуації, яким має бути психологічний портрет волонтера та як ефективно взаємодіяти з владою, втілюючи соціальні проекти.

Освітній майданчик працював 17-19 листопада у коворкінг-центрі «NUMO» у Дніпрі. На навчання зареєструвалося 80 охочих. Нові знання вони отримували під час

лекцій, тренінгів, дискусій, вікторин, квестів та ділових ігор. У курсі – 20 % теорії, 80% – практики.

«Проводимо навчання волонтерів по всій Україні. Тепер ми на Дніпропетровщині, – розповіла голова Всеукраїнської громадської організації «Поруч» Марія Тищенко. – Підтримуємо волонтерство, що охоплює різні сфери: освіту, науку, культуру.

Прагнемо створити активну спільноту, що зможе втілювати свої ініціативи. Школа розвиває компетенції, які мають бути у кожного волонтера. Наші тренери навчалися в Європі та Америці. Найкращі

практики поширюємо в Україні». Групи змішані. Тут знайшлося місце волонтерам різного віку. Головний принцип школи – інтеграція поколінь.

Учениці ліцею інформаційних технологій Поліні Беліченко – 16. Волонтерством займається три роки. «Нещодавно ми провели акцію «Подаруй українську книжку бібліотекам Донбасу». Зібрали 2 сотні книжок і відправили їх на Донеччину. Брала участь у проектах з обміну досвідом із польськими волонтерами.

У школі хочу отримати більше професійних навичок. В майбутньому планую створити свою громадську організацію», – розповідає дівчина.

Після навчання всі учасники отримали сертифікати та методичну літературу. Глобальна мета проекту – створити мережу волонтерів-активістів у Дніпропетровській, Харківській, Запорізькій, Луганській та Донецькій областях.

Проект «Школа волонтерів» втілює Всеукраїнська громадська організація «Поруч» за ініціативи Німецького товариства з міжнародного співробітництва GIZ у тих областях, де мешкає найбільше переселенців. На Дніпропетровщині соціальний проект підтримують ДніпроОДА та Рада молодих вчених.

Стати учасником школи волонтерів може кожен охочий. Більше детальної інформації – на сайті або за телефоном (067) 579-42-26 чи електронною адресою potav@ua.fm

За інформацією Дніпропетровської обласної державної адміністрації

«STREAM-освіта в Україні: проблеми рівного доступу» – тема «круглого столу», що відбувся 10 листопада в Міністерстві освіти і науки України

Учасники заходу обговорили проблеми доступу до STREAM-освіти та реформування середньої та вищої освіти.

Не лише наука, а й мистецтво мають стати невід'ємною частиною розвитку талантів, і тут може допомогти впровадження STREAM-освіти. «Креативність і творчість дуже важливі для розвитку сучасної дитини. Зараз ми маємо спрямувати свої сили у навчанні дітей на ті речі, що не зможе зробити робот. Талант, технології, толерантність – це є ключ до ХХІ століття», – зазначив заступник міністра освіти і науки України Павло Хобзей.

Ірина Жданова, керівник ГО «Фонд «Відкрита політика», координатор Громадянської платформи з реформування наукової сфери в Україні, зазначила: «Дітям Донбасу і Криму ми маємо запропонувати не лише «зелений коридор» для отримання українського атестату, а й здобуття якісної української освіти. Такою сьогодні є STREAM-освіта. Вона має поєднати науку і технологію, робототехніку та інженіринг, мистецтво і математику, спорт і медіа». Влада спільно з громадянським суспільством має забезпечити рівний доступ до якісної української освіти кожній дитині, незалежно від того, чи «живе вона в Донецьку чи в Житомирі, народилася у багатій чи бідній сім'ї, в селі чи місті».

Під час обговорення учасники «круглого столу» схвально поставилися до включення мистецтва до STREAM-освіти як чинника, що сприятиме підвищенню креативності в науковій сфері.

Начальник відділу мистецької і художньої освіти Міністерства культури України Тетяна Колос наголосила, що до законопроектів «Про освіту» (наразі готуються до другого читання у парламенті) включено статтю «Спеціалізована освіта», де визначена структура та особливості мистецької освіти, взаємозалежність і наступність рівнів мистецької освіти в процесі підготовки професійного митця.

Серед учасників «круглого столу» також були Ростислав Карандеєв – заступник міністра культури України; Наталія Кияк – керівник освітніх програм Представництва ЮНІСЕФ в Україні; Станіслав Довгий – президент Малої академії наук; науковці, представники регіональних наукових ліцеїв і мистецьких шкіл, обласних Інститутів післядипломної освіти, університетів із різних областей (Дніпропетровської, Донецької, Кіровоградської, Харківської), NGO, ЗМІ.

Довідково.

STREAM – аббревіатура, де: S – наука, спорт; T – технології; R – читання/писання, робототехніка, релігія; E – інженеринг, економіка; A – мистецтво; M – математика, медіа.

Повний відеозапис «круглого столу» – <https://www.youtube.com/watch?v=TVB7moGqAcQ>.

За інформацією Міністерства освіти і науки України

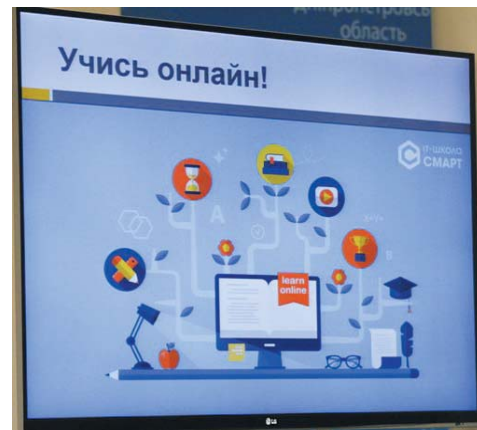
ІТ-ФАХІВЦІ – МОЛОДИМ ЛІДЕРАМ

Зазвичай, у ДніпроОДА проводяться офіційні наради, «круглі столи» та брифінги. Стали вже традиційними фотовиставки, презентації книжок, зустрічі з креативними людьми. Проте, облдержадміністрація ламає шаблони. Її гостями стали майже 350 десятикласників. На засіданні Клубу молодого лідера провідні ІТ-фахівці Дніпропетровщини ділилися історіями перемог, давали корисні поради та проводили майстер-класи. Це новий проект команди Валентина Резніченка.

«Сьогодні у нас в гостях – школярі 10 класів. Вони завітали до дискусійного клубу молодого лідера, на якому знайомитимуться з успішними людьми України. До кінця навчального року буде ще дев'ять таких зустрічей. У них візьмуть участь понад 3,5 тисячі десятикласників області», – зазначив голова Дніпропетровської ОДА Валентин Резніченко.

Як зробити вдалу ІТ-кар'єру і в чому важливість підприємництва в ІТ-середовищі, як заробити перший мільйон і на що його витратити, з чого розпочати стартап та вивести бізнес в лідери – розповідали провідні програмісти Дніпропетровщини. Акцент робили на ІТ-освіті.

«Сьогодні популярною є самоосвіта. Для молоді важливо, де і як можна розвиватися

онлайн. В Інтернеті є чимало безкоштовних уроків. Можливо, це стане для школярів першим кроком до майбутньої професії. Після онлайн-курсів можна отримати сертифікат, що допоможе знайти роботу», – вважає викладач ІТ-школи Level UP Руслан Сіданченко.

Корисні поради дав засновник і керівник провідної ІТ-компанії «MobIndustry» Максим Іцкович. Він розповів, як заробив перші гроші і на що їх витратив.

Успішні люди області провели для десятикласників майстер-клас на ньому діти дізналися, як можна заробляти ще навчаючись у школі.

У ДніпроОДА нагородили найкращих молодих вчених області

На Дніпропетровщині підбили підсумки трьох обласних конкурсів: «Молоді вчені – Дніпропетровщини», «Краща рада молодих вчених» та «Кращий молодий вчений». Їхнє покликання – розвивати науку та сприяти інноваційному розвитку регіону. Молоді науковці можуть реалізуватися та отримати грант на втілення своїх проектів.

«Дніпропетровщина вже десять років поспіль проводить конкурси серед молодих науковців. Ви – справжня еліта нашого суспільства, і ваша робота є основою для розвитку України. Обласна влада й надалі підтримуватиме обдаровану молодь. Дякую за внесок у розвиток науки та освіти.

Творчих вам успіхів та насаги у втіленні цікавих ідей», – побажав заступник голови Дніпропетровської ОДА Каміль Примаков.

На обласний конкурс «Молоді вчені – Дніпропетровщини» вищі та науководослідні заклади області подали понад 60 проектів. Перемогли – 20. Кожен із переможців отримав грант від обласної влади на втілення своїх проектів: від 30 до 40 тисяч гривень.

Завідувач лабораторії, аспірант кафедри Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту Андрій Антонов каже, що це його дебютна участь – і блискавка перемога: «Мій проект про те, як можна зменшити витрати на ремонт залізничного транспорту, трамваїв і тролейбусів. На цю тему пишу дисертацію, маю чимало публікацій. В університеті створив

єдину в Україні лабораторію з вивчення цього процесу. Вона діє майже три роки. Отриманий на конкурсі грант використаю для подальшої наукової роботи».

На звання «Кращий молодий вчений» претендували 130 науковців. Отримали його 12. Серед переможців – доцент Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ Ірина Кравченко: «Представила на суд журі свої здобутки за 2015 рік: наукові праці, статті, робота зі студентами. За все це нараховувалися бали. Я була серед кращих. Це надихає на подальші перемоги».

У третьому конкурсі оцінювалася річна робота Ради молодих вчених вищих і наукових установ Дніпропетровщини. Серед лідерів – Дніпропетровський аграрно-економічний університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеси Гончара та Національна металургійна академія України.

Загалом у трьох конкурсах взяли участь приблизно 200 молодих науковців і 13 рад молодих вчених.

За інформацією Дніпропетровської обласної державної адміністрації

На базі КВНЗ «Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» 24 листопада відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА»

Конференція розпочалася з урочистого засідання, присвяченого 30-річчю кафедри педагогіки та практичної психології ДОППО, яке відкрила **Марина Григорівна Ватковська**, проректор з науково-педагогічної роботи КВНЗ «ДОППО», кандидат філософських наук, доцент.

Світлана Григорівна Крамаренко, кандидат педагогічних наук, доцент, організатор й перший завідувач кафедри, розповіла про історію її становлення, досягнення й надбання.

Учасники заходів переглянули цікавий відео ролик. Профспілка інституту привітала викладачів кафедри із святом цінними подарунками.

У роботі конференції взяли участь представники вищих навчальних закладів України, педагоги й психологи освітніх закладів Дніпропетровщини.

На пленарному засіданні виступили: **Юрій Михайлович Швалб**, доктор психологічних наук, професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка, який розповів про психологічні проблеми розвитку соціальних здібностей особистості, **Елеонора Львівна Носенко**, доктор психологічних наук, професор Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, член-

кореспондент НАПН України з доповіддю про підходи до концептуалізації феномену «самоінвалідація» та його особистісні передумови. Свій виступ **Олена Іванівна Власова**, доктор психологічних наук, професор КНУ ім. Т. Шевченка присвятила проблемам соціалізації та розвитку особистості.

Учасники «круглих столів» обговорювали теми: «Сучасні проблеми формування

соціально-компетентної життєдіяльності особистості» та «Сучасна система освіти як інститут соціалізації особистості громадянського суспільства».

Напередодні цієї конференції кафедра педагогіки та практичної психології ДОППО взяла участь у V Міжнародній науково-практичній конференції з проблем соціалізації особистості, що відбулася 11-12 листопада у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Цей захід став простором для вияву інноваційного бачення проблем соціалізації особистості.

За результатами з'явилися нові ідеї, домовленості й перспективи. З ними працівники кафедри ознайомили учасників конференції у Дніпрі.

На базі ДОППО 22 листопада відбувся «круглий стіл» на тему: «STEM-ОСВІТА НА ДНІПРІ: МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

До заходу долучилися науковці, викладачі вищих навчальних закладів, фахівці управлінь та відділів освіти області, працівники методичних служб, керівники загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів області, керівники студій науково-технічної творчості, представники громадських організацій, зацікавлені особи, які консолідували свої зусилля в упровадженні STEM-освіти та окреслили стратегічні напрямки її розвитку у 2017 році.

Оксана Василівна Бутурліна, завідувач кафедри управління інформаційно-освітніми проектами ДОППО, кандидат філософських наук зробила загальний огляд стану впровадження STEM-освіти у світі та в Україні, окреслила основні проблеми переходу STEM-освіти від теорії до практики.

Наталія Миколаївна Мостепан, заступник директора з навчально-виховної роботи Криворізького Центрально-Міського ліцею розглянула проблеми і

перспективи можливості експериментального впровадження STEM-освіти у загальноосвітніх навчальних закладах.

Світлана Володимирівна Бондаренко, методист Васильківського районного методичного кабінету розповіла про формування предметних компетентностей школярів з природничо-математичних дисциплін засобами освітньої робототехніки.

Тетяна Ігорівна Безрук, вчитель інформатики СЗШ № 31, м. Дніпро пояснила як використовувати інтерактивні Інтернет-сервіси для проведення учнівських наукових досліджень.

Навчання на основі власних відкриттів, на прикладі реалізації принципів і завдань STEM-освіти у НПП «Інтелект України» присвятила доповідь **Ольга Володимирівна Рогожникова**, вчитель хімії СЗШ № 69 м. Дніпро.

Проблематику STEM-освіти через амбасад ВНЗ розглянула **Наталія В'ячеславівна Кондрачук**, доцент кафедри харчових технологій хімічного факультету Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, кандидата технічних наук, а також **Ірина Євгенівна Соколова**, доцент кафедри мікробіології, вірусології та біотехнології факультету біології, екології і медицини

ДНУ ім. О. Гончара, кандидата біологічних наук.

Вадим Кімович Кірман, доцент кафедри статистики й теорії ймовірностей ДНУ ім. О. Гончара, доцент кафедри природничо-математичної освіти ДОППО, кандидат педагогічних наук

наголосив на необхідності популяризації математичних знань як педагогічної задачі.

Реалізація функцій STEM освіти засобами позашкільної освіти розглянута у виступі **Ольги Сергіїв-**

ни Шибки, методиста Міської станції юних техніків м. Дніпро.

Відбулися цікаві виступи та жвава дискусія на теми: Створення інтерактивної карти закладів, що впроваджують STEM-освіту. Можливості експериментального впровадження. Як можлива STEM-освіта через амбасад ВНЗ. STEM-освіта і професії майбутнього. Нове чи добре забуте старе? Профорієнтація. STEM-освіта для всіх. Студійні форми впровадження. Заходи щодо популяризації науки і техніки: пікніки, фестивалі науки та ін.

Оксана БУТУРЛІНА, завідувач кафедри управління інформаційно-освітніми проектами ДОППО

Зараз не лише престижно, але й життєво необхідно вивчати іноземні мови: для життя, для вирішення різноманітних проблем, для встановлення міжнародних зв'язків. У наш час знання мов потрібно не лише фахівцям-мовникам, але й людині будь-якої професії. Знати не одну, а дві, три мови – це вимога часу, це соціальний запит суспільства. У школах за кордоном діти вивчають дві-три іноземні мови, щоб досягти успіху у суспільстві.

Німецьку мову як іноземну вивчають у багатьох країнах ЄС, тому політика української освіти в напрямку вивчення кількох іноземних мов є цілеспрямованою і сучасною.

Співпраця з міжнародними організаціями як чинник підвищення якості знань при викладанні іноземних мов

Для того, щоб учні мали високий рівень знання німецької мови, вчитель має знати новітні методи викладання, спеціальні навчальні техніки та прийоми, щоб оптимально підібрати той чи інший метод відповідно до рівня знань, потреб, інтересів учнів тощо.

Завдяки плідній роботі з Гете-Інститутом вчителі німецької мови мали змогу взяти участь у таких проектах:

«Міст до навчання за кордоном» – підготовка до навчання у Німеччині;

«Літній інтенсив для вчителів», у проведенні тижнів підвищення кваліфікації.

31 жовтня – 4 листопада на базі ДОППО за підтримки Гете-Інституту в Україні

відбувся п'ятиденний методико-дидактичний семінар на тему: «Використання он-

лайн-ресурсів на заняттях німецької мови». Вчителі отримали багато цікавих матеріалів для роботи.

Марина АЛУЄВА, методист лабораторії гуманітарних дисциплін ДОППО

10 грудня –
Міжнародний
день
прав людини

КОЖЕН МАЄ ПРАВО ЗНАТИ СВОЇ ПРАВА

8-28 листопада на Дніпропетровщині перебував Всеукраїнський тур мандрівної освітньої виставки «Кожен має право знати свої права», організований програмою USAID «Права людини в дії», яку впроваджує Українська Гельсінська спілка з прав людини в рамках Всеукраїнської освітньої програми «Розуміємо права людини».

Освітня виставка-навчання організована як один із засобів реагування на необхідність

системного підходу до навчання правам людини у загальноосвітніх навчальних закладах.

Виставка є мобільним навчально-методичним засобом і містить інформацію про цінності, принципи та деякі аспекти прав людини. Експозиція також може бути своєрідним майданчиком для дискусії, навчання та дій, спрямованих на підтримку та захист прав людини.

Виставку приймала кафедра гуманітарної освіти Дніпропетровського обласного інституту

післядипломної педагогічної освіти і приурочила її до Міжнародного дня прав людини – 10 грудня.

Особливістю виставки було те, що екскурсії для відвідувачів (вчителів, учнів, батьків) провели старшокласники за принципом «рівний-рівному».

8-9 листопада у ДОШПО учні-старшокласники Дніпровських міських шкіл (НВК № 12, СЗШ № 62 та СЗШ № 89) разом із учителями правознавства навчалися

опанувати правовими компетентностями щодо змісту пересувної експозиції, а від 10 до 28 листопада у цих школах побувала й сама виставка.

На деякий час учні 10-11-х класів стали не лише волонтерами, які розповідали та знайомили з правами людини, але й партнерами з висвітлення правових питань, звертали увагу на їхні гарантії, дотримання та захист.

Вчителі правознавства області, які представляли свої навчальні

заклади на заході, були вражені умінням школярів розмовляти на рівних. Вони задавали учням запитання, на які юні гідно знаходили змістовні відповіді. Виставка стала для її учасників правовим дискусійним полем щодо проблем прав людини та дитини.

Людмила БАЗИЛЕВСЬКА, завідувач навчально-методичної лабораторії суспільних дисциплін кафедри гуманітарної освіти ДОШПО

Розуміємо права людини

До Міжнародного дня прав людини в гімназії № 12 побувала мандрівна освітня виставка «Кожен має право знати свої права». Завдяки їй з'явилася можливість стимулювати дискусію щодо проблем прав людини та дитини.

18 старшокласників із трьох шкіл м. Дніпра, які були її гідями, два дні навчалися вести екскурсії.

Першого дня до спілкування з нами долучилися Михайло Романенко, ректор ДОШПО, доктор філософських наук, професор, Людмила Базилевська, завідувач навчально-методичної лабораторії суспільних дисциплін, Андрій Кінаш,

тренер громадської організації «MART» та вчителі. День був хоч і дощовий, але успішний! Учні втомилися, але були задоволені.

Другого дня старшокласники з цікавістю чекали, що ж далі? Мотивацією до роботи стали слова тренера про те, що треба вибрати свій матеріал, який «торкає» за живе. погодилися. Обрали і почали вивчати. Самостійно. Ніхто не примушував. Складали схему розмови. Самостійно. Ніхто не втручався. Свобода дій. Свобода думок. Вільний вибір поведінки. Публічна презентація власної

моделі розповіді. Ніхто не критикував. Усі слухали, погоджувалися, заперечували, запитували. Атмосфера довіри. Лінія успішності. Самонавчання. Самоаналіз. Самодисципліна. У мене ростуть крила. Отже, це можливо! Можливо, щоб учень сам себе контролював, визначав свою «порцію» знань. Вчителі поряд. Готові підставити плече, підказати, порадити. Але це не знадобилось. Учень все ро-

бити сам. Він розуміє, що завтра йому треба навчити іншого. Розповісти про права. Довести, що права існують не на папері, а в реальності, звернути увагу на гарантованість їхнього дотримання. І він це зробить! Сьогодні ми вкотре у цьому пересвідчилися!

А тим, хто там не був, мої спостереження за учасниками: учнями, вчителями, тренером. Я підглядала через фотоапарат...)))

Софія Ткаченко, учениця 11 класу НВК № 12 Дніпра

УРОКИ ІСТОРІЇ ФОРМУЮТЬ ТОЛЕРАНТНІСТЬ

Черговий семінар для вчителів історії області організував ДОШПО спільно з Інститутом «Ткума» і Музеєм Голокосту (в рамках проекту «Ткуми» і Яд Вашем «Вивчення Голокосту в Україні для формування атмосфери толерантності»). Під час спілкування з учителями ми з'ясували найактуальніші питання:

– сутність освітньої форми, кваліфікація вчителів та компетенції учнів;

– українське бачення всесвітньої історії та значення

історії для сучасності, або, за словами Ярослава Грицака, «як нам подолати свою історію»;

– очищення вітчизняної історії від радянських та сучасних російських міфів і фальсифікацій: від середніх віків – до Другої світової війни та Голокосту;

– аналіз методологічних помилок наших колег, які «не помічають» рудиментів радянщини та «русского міра» в своїх уроках та позакласних заходах;

– презентація нової літератури, зокрема «Бабин Яр» і книги П.-Р. Магочія та Й. Петровськи-Штерн

«Євреї та українці: тисяча років співіснування» та ін.

Ефективно і творчо працювала з вчителями наш керівник освітніх програм Ірина Піскарьова; блискучу екскурсію провів керівник наукового відділу Музею д-р Єгор Врадій; професійне методичне керівництво

забезпечувала Людмила Базилевська (ДОШПО). А вчителі ще довго не розходились, спілкувались, порушуючи всі наші подальші плани на цей день. І це добре...

Ігор ЦУПАК, директор Українського інституту вивчення Голокосту «Ткума»

Перша газета для учасників АТО

На які пільги мають право демобілізовані, як правильно носити державні нагороди та відзнаки, як та де отримати якісну реабілітацію. Відповіді на ці та інші питання – у першій на Дніпропетровщині газеті для учасників АТО.

До Дня Збройних Сил України вийшов у світ перший номер газети «ПЛІЧ-О-ПЛІЧ», яку підготували асоціація воїнів АТО спільно з Центром допомоги бійцям АТО при Дніпро-ОДА. Десять тисяч примірників газети, що має чотири сторінки цікавої та корисної інформації, роздали військкоматам та центрам допомоги бійцям АТО у районах.

«У першому випуску розповіли про успіхи бійців у спорті, їхні творчі здібності. Додали інформацію про реабілітаційний центр у Дніпрі та новий меморіал захисникам у Нікополі. Опублікували телефони та адреси різних служб, перелік пільг, а також смішні історії з фронту», – розповів Іван Начовний, голова обласної асоціації об'єднаних учасників АТО, коштом якої надрукована газета.

Газета нагадує бійцям АТО та їхнім рідним, що вони у разі потреби можуть звертатися за підтримкою до Центру допомоги учасникам АТО при Дніпропетровській ОДА за адресою: м. Дніпро, проспект О. Поля, 1 або за тел. (056) 742-86-62. На них також чекають у 22 філіях Центру в містах і районах області.

6 грудня День Збройних сил України

Акція «Оберіг для захисника»

До Дня Збройних Сил України десятки тисяч оберегів відправили до зони АТО.

До ДніпроОДА зі всієї області привезли сотні коробок із подарунками бійцям. У них – ляльки-мотанки, що захищають від лиха, та листівки з теплими побажаннями, зроблені руками школярів, студентів, курсантів, волонтерів, небайдужих мешканців області. У деякі з коробок поклали й інші подарунки – теплі шкарпетки та ласощі.

Частину коробок передали до оперативного командування «Схід». Інші відвезли на передову. Порадувати хочуть не лише бійців, а й дітей із «сірої зони». Кажуть: гостинців вистачить усім.

Організатори акції сподіваються, що кожен борець АТО отримає в подарунок оберіг, який у холодну зиму зігріє душу. А декілька оберегів залишать в музеї ОК «Схід».

За інформацією Дніпропетровської обласної державної адміністрації

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ І ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

30 листопада на базі комунального закладу освіти «Обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді» Дніпропетровської обласної ради відбувся обласний семінар для методистів, керівників гуртків профільних позашкільних навчальних закладів, представників об'єднаних територіальних громад на тему: «Національно-патріотичне

виховання дітей та учнівської молоді в системі позашкільних навчальних закладів у контексті викликів сучасності».

У роботі семінару взяли участь представники загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів та об'єднаних територіальних громад (Вербківської, Зеленодольської, Слобожанської, Солонянської) із 19 міст та районів області: Вільногірська, Дніпра, Жовтих Вод, Кам'янського, Кривого Рогу, Марганця, Нікополя, Новомосковська, Павлограда, Синельниківського та Апостолівського, Дніпровського, Криничанського, Криворізького, Межівського, Павлоградського, Петрівського, Томаківського, Солонянського, Широківського районів.

Відкриваючи захід, **Юрій Федорович Педан**, директор ОЕНЦДУМ, наголосив, що почуття патріотизму є однією із найважливіших рис сучасної молоді людини. Педагогічні позашкільні навчальні заклади у змісті патріотичного виховання мають

зосередитися на опануванні молоддю такими цінностями, як любов до рідної землі, держави, народу; формування національної ідентичності, бережливого ставлення до природи та довкілля. Основним гаслом

сучасних юнатів та педагогів може бути вислів: «Охорона природи – це охорона Батьківщини».

Про проблеми патріотизму у сучасному науковому осмисленні розповіла **Жанна Миколаївна Крижановська**, методист навчально-методичної лабораторії виховних технологій Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. Грунтуючись на стратегії національно-патріотичного виховання, вона підкреслила, що всі духовно-моральні риси і, насамперед, почуття патріотизму народжуються зі щоденних буден-

них справ нашого життя, а саме: усвідомлене шанобливе ставлення до своєї оселі, школи, вулиці, селища, що має постійно втілюватися у діяльнісному ставленні до всього, що нас оточує. Головним пріоритетом сучасного патріотичного виховання має стати формування переконаності учнів, що сила українців – в їхній єдності. Тільки у єдності почуттів, злагоди, миролюбства – залог успішності України. Жанна Миколаївна ознайомила всіх учасників семінару з нормативною базою та методичними матеріалами з питань національно-патріотичного виховання, що розміщені на сайті ДОППО.

Науково-методичні засади національно-патріотичного виховання, в основі яких – ідеї Івана Дмитровича Беха, академіка НАПН України, та відеоролик «Моє ім'я Україна» презентувала **Марина Борисівна Кузьменко**, заступник директора з виховної роботи ОЕНЦДУМ. Вона звернула увагу на те, що базовими складниками почуття патріотизму є: любов до Батьківщини, народу, родини; діяльнісна відданість Батьківщині; суспільно-важлива

цілеспрямованість; моральна стійкість; готовність до самопожертви; почуття гідності.

Директор Нікопольського міського еколого-натуралістичного центру **Юрій Юрійович Третяков** провів змістовний історичний екскурс на тему: «Історична спадщина регіону як підґрунтя для проведення виховної роботи з національно-патріотичного напрямку». Розповів про

скіфські часи, про життя, побут і боротьбу козаків за свободу і незалежність України, про життєвий шлях та подвиги кошового отамана Запорозької Січі й усього війська Запорозького низового Івана Сірка, що похований у с. Капулівка Нікопольського району.

Вадим Володимирович Маний, доцент кафедри фізичної та економічної географії Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара у вступній презентації на тему: «Природні пам'ятники – як джерело національно-патріо-

тичного виховання дітей та учнівської молоді» показав, що багата природа України надихала і великого Кобзаря Тараса Шевченка, і художників сучасності, зокрема, Володимира Падуна на створення ліричних творів і картин, в яких оспівується мальовнича природа Степового Придніпров'я. А закінчив виступ пісню на слова Дмитра Павличка «Лелеченьки», акомпануючи собі на фортепіано.

Тренінг «Нові акценти у патріотичному вихованні» провели учасники Всеукраїнського тренінгу «З Україною в серці», що відбувся на базі Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді, – працівники ОЕНЦДУМ М.Б. Кузьменко і Т.В. Кондратьєва. Присутні із захопленням виконали вправу «Життєві цінності», намалювали портрет патріота України, написали «Лист до байдужих» і сплели «Віночок побажань від щирого серця».

Учасники семінару отримали відео та методичні матеріали для подальшої роботи з національно-патріотичного виховання дітей та учнів.

Тетяна КОНДРАТЬЄВА, методист з наукової роботи КЗО «ОЕНЦДУМ»

